

МОДЕРНІЗАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРСНОГО ДОБОРУ СУДДІВ СУДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Аналізуються положення міжнародних і європейських нормативно-правових актів щодо сучасних стандартів формування суддівського корпусу та їх імплементація в нових законодавчих актах України з реформування правосуддя, зокрема, з питань реалізації принципу конкурсного добору суддів, підвищення критеріїв до їх добору, вдосконалення його процедури, деполітизації цього процесу.

Ключові слова: модернізація, конституційно-правове регулювання, конкурсний добір суддів, його процедура, імплементація.

Рудик П. А. Модернизация конституционно-правового регулирования конкурсного добора судей судов общей юрисдикции Украины в контексте европейских стандартов на современном этапе

Анализируются положения международных и европейских нормативно-правовых актов относительно современных стандартов формирования судейского корпуса и их имплементация в новых законодательных актах Украины с реформирования правосудия, в частности с вопросов реализации принципа конкурсного добора судей, повышения критериев к их добору, совершенствования его процедуры, деполитизации этого процесса.

Ключевые слова: модернизация, конституционно-правовое регулирование, конкурсный добор судей, его процедура, имплементация.

Rudyk Petro. Modernization of constitutional legislative regulation for competitive selection of general jurisdiction judges within the context of contemporary European standards

There are analyzed the statements by international and European legislative acts dealing with contemporary standards to form the judicial corpus and their implementation into new legislative acts in Ukraine to reform the justice (including realization of the principles of competitive selection of judges, gaining

the criteria of their selection, improvement of the procedure, and de-politization of this process).

Keywords: *modernization, constitutional-legislative regulation, competitive selection of judges, procedure, implementation.*

Одним із основних напрямів конституційних перетворень в Україні на сучасному етапі є реформування правосуддя. Воно спрямоване на відновлення довіри громадян країни до судової влади. Провідне місце у цьому процесі має зайняти оновлення суддівського корпусу відповідно до європейських стандартів та нових законодавчих актів України щодо правосуддя. Осмислення і запозичення європейського досвіду у цій сфері та втілення його стандартів в практичній діяльності в Україні є об'єктивною необхідністю.

З проблеми реформування правосуддя уже вийшли з друку окремі наукові публікації провідних вчених Національної академії правових наук України, Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Інституту законодавства Верховної Ради України, деяких закладів вищої освіти. Проте поки що відсутнє спеціальне дослідження щодо модернізації конституційно-правового регулювання конкурсного добору суддів судів загальної юрисдикції України в контексті сучасних європейських стандартів.

Джерельною базою даного дослідження є положення Конституції України з внесеними до неї змінами щодо правосуддя, нових законів України, що їх розвивають. Цінними є міжнародні і європейські документи з даної проблеми. Так, в «Основних принципах незалежності судових органів», схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29.11.1985 р. та 13.12.1985 р., підкреслюється, що особи, відібрані для судових посад, повинні мати високі моральні якості і здібності, а також відповідну підбору і кваліфікацію в галузі права. Будь-який метод підбирання суддів мусить гарантувати від призначення суддів за неправомірними мотивами (п. 10)¹.

У «Бангалорських принципах поведінки суддів», схвалених 27.07.2006 р., зазначається, що довіра суспільства до судової

системи, її авторитету в питаннях моралі, чесності та непідкупності судових органів посідає першочергове місце в сучасному демократичному суспільстві. А це в свою чергу залежить від складу суддівського корпусу, від того, наскільки судді дотримуватимуться стандартів етичної поведінки суддів, принципів незалежності, об'єктивності, чесності і непідкупності, рівного ставлення до всіх сторін судового засідання, компетентності та старанності, які є базовими принципами поведінки суддів².

У Європейській хартії про закон «Про статус суддів» від 10.07.1998 р. наголошується, що цей закон має на меті забезпечення компетентності, незалежності та неупередженості від судів та від кожного судді, що закон не повинен містити жодного положення та жодної процедури, котрі можуть похитнути довіру до таких компетентності, незалежності і неупередженості (п.1.1), що закон має встановлювати обставини, за яких попередня діяльність кандидата або діяльність його близьких родичів викликає законні об'єктивні сумніви щодо неупередженості та незалежності цього кандидата і може бути перешкодою для призначення його на посаду судді (п. 3.2)³.

Рекомендація № R (94) 12 Комітету Міністрів Ради Європи (994_323) «Незалежність, дієвість та роль суддів», ухвалена 13.10.1994 р., підкреслювала, що всі рішення стосовно професійної кар'єри суддів повинні мати в основі об'єктивні критерії. Обрання і кар'єра суддів повинні базуватись на заслугах, з урахуванням їхньої кваліфікації, чеснот, здібностей та результатів їхньої праці (принцип I (2) с)⁴.

З часом положення цієї Рекомендація потребували суттєвого оновлення. Її замінила нова «Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки», ухвалена 17.11.2010 року. У її Додатку поряд з іншими закріплені оновлені положення і щодо добору суддів. У розділі VI «Статус судді» її норми застерігають, що рішення, які стосуються добору та підвищення суддів по службі, мають ґрунтуватися на об'єктивних критеріях, які попередньо визначені законом чи компетентними органами влади; що прийняття таких рішень

має базуватися на заслугах, з урахуванням кваліфікації, вмінь та потенціалу, необхідних для вирішення справ при застосуванні закону, зберігаючи повагу до людської гідності (ст. 44 додатку).

Рекомендацією забороняється дискримінація суддів або кандидатів на посаду судді на підставі статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних або інших поглядів, національного або соціального походження, належності до національної меншини, власності, неспроможності, народження, сексуальної орієнтації або інших ознак. (ст. 45 додатку). Водночас її норми вказують на важливість мати незалежний від виконавчої та законодавчої влади державний орган, який приймає рішення щодо добору суддів на посаду та підвищення їх по службі. Для гарантування його незалежності пропонувалося, щоб не менше половини його членів становили судді, які обиралися б самими ж суддями(ст. 46 додатку). У разі, якщо конституційними або іншими правовими положеннями передбачається, що рішення про добір та підвищення суддів по службі приймає глава держави, уряд або законодавча влада, тоді згідно Рекомендації незалежний та компетентний орган, значна кількість членів якого сформована із суддів, повинен мати повноваження надавати рекомендації або викладати свою точку зору главі держави, уряду або законодавчій владі, які мають враховувати їх при призначенні суддів(ст. 47 додатку). При цьому членство незалежних органів влади повинно мати якнайширше представництво, а їхня діяльність має бути прозорою(ст. 48 додатку)⁵.

На важливість створення спеціального органу, відповідального за захист незалежності суддів у контексті додержання принципу поділу влади, установлення керівних принципів та стандартів для держав-членів, котрі бажають створити або реформувати свої судові ради, наголошується у «Висновку № 10 (2007) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо судової ради на службі суспільства» від 21-23.11.2007 р. Він визначає роль Вищої ради правосуддя або іншого еквівалентного незалежно-

го органу як необхідної складової держави, що керується верховенством права і метою якої є досягнення балансу між законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади, гарантування незалежності судової системи та її суддів. Такий орган повинен мати змішане представництво із значною більшістю суддів або навіть складатися повністю із суддів, які повинні обиратися іншими суддями. Одним із першочергових повноважень такого органу мають бути прозорі відбір, призначення та просування по службі суддів, щоб судді та суспільство самі могли переконатися в тому, що призначення зроблено виключно на підставі заслуг кандидата, його кваліфікації, здібностей, чесності, почуття незалежності, безсторонності та ефективності (пункт 50)⁶. Вважаю, що положення даного Висновку, як і попередніх документів стали засадничими для українських законодавців при прийнятті закону «Про Вищу раду правосуддя» від 21.12.2016 р., яка вносить подання про призначення судді на посаду.

Окрім цих загальних положень конкретні рекомендації щодо змін, внесених до Конституції України і розвинутих подалі в законах, що стосуються конкурсного добору і призначення суддів України на сучасному етапі, викладені у висновках Венеціанської комісії. Так, вона тричі проаналізувавши проект змін до Конституції України в частині правосуддя, в кінцевому рахунку затвердила Меморандум Секретаріату щодо відповідності проекту Закону «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» її рекомендаціям, викладених в остаточному її висновку від 26.10.2015 р. (18.12.2015 р.). Вона підтвердила, що всі її суттєві рекомендації були дотримані. Зокрема, враховані рекомендації про скасування 5-річного «випробувального» терміну суддів, вилучення повноважень Верховної Ради України обирати суддів, зазначення такої підстави для звільнення судді, як неможливість підтвердження легальності джерел доходів та ін. Венеціанська комісія схвалила пропозицію законопроекту щодо закріплення на конституційному рівні принципу конкурсного відбору суддів(п. 29)⁷.

Враховуючи вимоги вищезгаданих документів ООН і ЄС щодо якості суддів, необхідності їх відповідності загальносвітовим і європейським стандартам, змінами до Конституції України значно підвищені вимоги до суддів(кандидатів на посаду суддів). Кандидат на посаду судді має бути соціально зрілим громадянином України. Тому підвищено його віковий ценз з 25 до 30 років. Кандидат повинен мати певний досвід роботи. Стаж його професійної діяльності у сфері права підвищено з 3 до 5 років. Він має бути компетентним, добросовісним та володіти державною мовою(ст. 127 Конституції)⁸. У Законі України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р. критерії кваліфікаційного оцінювання судді далі розвиваються,наповнені новим змістом. Ними є компетентність(окрім професійної особиста і соціальна), професійна етика і добросовісність, здатність підвищувати свій фаховий рівень, компетентно здійснювати судочинство у суді відповідного рівня(ст. 83)⁹. У зв'язку з низьким рівнем довіри громадян до судової влади ці критерії нині виступають ключовими у процесі добору на посади суддів.

Змінами до Конституції України переглянутий порядок призначення судді на посаду відповідно до європейських стандартів. Замість першого призначення на посаду професійного судді строком на п'ять років Президентом України та обрання всіх інших суддів Верховною Радою України безстроково запроваджено конкурсний принцип добору і призначення судді на посаду. В Основному Законі держави зазначається: «Призначення на посаду судді здійснюється за конкурсом, крім випадків, визначених законом»(ч. 2 ст. 128 Конституції). У новому Законі України «Про судоустрій і статус суддів» розкривається порядок (процедура) проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді. У ст. 79 закону зазначається, що конкурс проводиться відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та «Положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді», яке приймається Вищою кваліфікаційною комісією суддів України(ч. 2 ст. 79).

Воно було затверджено 2 листопада 2016 р. У ньому зазначається, що не пізніше як за місяць до дня конкурсу Вища кваліфікаційна комісія суддів України розміщує оголошення на своєму офіційному веб-сайті і веб-порталі судової влади та публікує у визначених нею друкованих засобах масової інформації про проведення такого конкурсу. Нею визначаються загальний порядок подання заяви для участі у конкурсі та умови його проведення, що оприлюднюється на її офіційному веб-сайті. В оголошенні про конкурс має зазначатися найменування судів, де є вакантні посади суддів, кількість таких посад, умови проведення конкурсу, дата, час і місце його проведення¹⁰.

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» передбачив особливості у проведенні конкурсу на зайняття вакантних посад суддів місцевого, апеляційного, вищого спеціалізованого суду та Верховного Суду України. Якщо конкурс на зайняття вакантних посад суддів місцевого суду проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на основі рейтингу кандидатів на посаду судді та суддів, які виявили намір бути переведеними до іншого місцевого суду, за результатами кваліфікаційних іспитів, складених у межах процедури добору суддів чи в межах процедури кваліфікаційного оцінювання відповідно, то конкурс на зайняття вакантних посад суддів апеляційного, вищого спеціалізованого суду та Верховного Суду України проводиться нею на основі рейтингу учасників за результатами кваліфікаційного оцінювання(ч. 8, 9, 11 ст. 79 Закону).

Метою конкурсу на зайняття вакантної посади судді є визначення учасника конкурсу, який має вищу позицію за рейтингом. Схвальним вважаю підхід щодо надання переваги учаснику конкурсу на посаду судді місцевого суду чи бути переведеним до іншого місцевого суду, який набрав більшу кількість балів із виконаного під час кваліфікаційного іспиту практичного завдання, а за однакової кількості балів – учаснику, який є суддею або має більший стаж роботи на посаді судді, або має більший стаж професійної діяльності у сфері права (ч. 13 ст. 79 Закону).

Своєю специфікою виділяється надання переваг учаснику конкурсу на посаду судді апеляційного суду або Верховного Суду України. Правомірно надається перевага учаснику конкурсу, який набрав більшу кількість балів із виконаного під час іспиту, проведеного в межах процедури кваліфікаційного оцінювання, практичного завдання, а за однакової кількості балів – учаснику, який має більший стаж роботи на посаді судді. Можуть бути випадки, коли учасники не мають стажу роботи на посаді судді або мають однаковий стаж роботи на посаді судді, тоді перевага надається учаснику, який має більший стаж професійної діяльності у сфері права(ч. 14 ст. 79 Закону).

Законом України «Про судоустрій і статус суддів» передбачена спеціальна процедура надання переваг учаснику конкурсу на посаду судді Вищого суду з питань інтелектуальної власності. У п. 15 ст. 79 цього закону зазначається, що у разі однакової позиції за рейтингом, визначеним за результатами кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Вищого суду з питань інтелектуальної власності, перевага надається учаснику, який набрав більшу кількість балів із виконаного під час іспиту, проведеного в межах процедури кваліфікаційного оцінювання, практичного завдання, а за однакової кількості балів – учаснику, який є суддею.

Особливістю конкурсу на зайняття вакантної посади судді Верховного Суду України є те, що він у контексті змін судової системи(ліквідовані касаційні суди) проводиться у відповідному касаційному суді у складі Верховного Суду (ч. 10 ст. 79 Закону). Формування судів загальної юрисдикції шляхом проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів розпочалося саме із формування Верховного Суду України (07.11.2016 р.). Кандидати на вакантні посади суддів пройшли кваліфікаційне оцінювання. Вони мали відповідати критеріям компетентності (професійної, особистої, соціальної), професійної етики і добросовісності, а також у порівнянні результатів цього оцінювання кандидатів. Учасники конкурсу склали професійні тести, готували рішення у модельній судовій справі,

пройшли тестування морально-психологічних якостей і загальних здібностей, співбесіди з професійними психологами, співбесіди у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України. Усі вони перевірялися антикорупційними органами: Національним антикорупційним бюро України та Національним агентством з питань запобігання корупції. Відповідно до рейтингу Вища кваліфікаційна комісія суддів України 27.07.2017 р. оприлюднила по 30 переможців конкурсу у касаційні адміністративний, господарський, кримінальний та цивільний суди у складі нового Верховного Суду України. Серед переможців конкурсу судді, адвокати, науковці та фахівці із сукупним стажем.

Після конкурсного відбору суддів на вакантні посади Вища кваліфікаційна комісія суддів України за його результатами згідно порядку, встановленого Законом України «Про судоустрій і статус суддів», надсилає до Вищої ради правосуддя, що створена замість Вищої ради юстиції, рекомендації про призначення кандидатів суддями (ч. 17 ст. 79 Закону). Враховуючи внесені Комісією рекомендації, Вища рада правосуддя відповідно до своїх конституційних повноважень на своїх засіданнях згідно процедури, визначеної Законом України «Про Вищу раду правосуддя» (21.12.2016 р.), розглядає питання про призначення кандидата на посаду судді. Вона може ухвалити як позитивне рішення про призначення кандидата на посаду судді, так і відмовити йому у цьому. Рішення вважається позитивним, якщо за нього проголосувало не менше 14 членів Вищої ради правосуддя із 21 членів її складу. В іншому випадку рішення вважається таким, що кандидату відмовлено у призначенні на посаду судді (ч. 3, 4 ст. 37 Закону)¹¹.

У разі ухвалення позитивного рішення Вища рада правосуддя вносить подання Президентові України про призначення судді на посаду (ч. 1 ст. 131 Конституції). На підставі та в межах подання Вищої ради правосуддя, без перевірки додержання встановлених Законом України «Про судоустрій і статус суддів» вимог до кандидата на посаду судді та порядку проведення добору чи кваліфікаційного оцінювання кандидата Президент України видає указ про його призначення.

Кандидату на посаду судді гарантується його призначення і навіть при будь-яких зверненнях до Президента України щодо нього (ст. 80 Закону). Так відбулося із призначенням суддів Верховного Суду України 10 листопада 2017 року¹².

Венеціанська комісія підтримала в цьому виключно «церемоніальну роль» Президента України, оскільки призначення суддів Главою держави, який діє відповідно до пропозиції Вищої ради правосуддя, має за мету обмежити політичний вплив та партійний тиск на суддів (п. 27 Проміжного висновку...) ¹³.

Відповідно до ч. 19 ст. 79 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Вища рада правосуддя може відмовити у внесенні Президентом України подання про призначення судді на посаду. Такими підставами можуть бути наявність обґрунтованого сумніву щодо відповідності кандидата критерію доброчесності чи професійної етики (водночас варто було б вказати й професійної компетентності) і порушення визначеного законом порядку призначення на посаду судді. При цьому Вища рада правосуддя має ухвалити вмотивоване рішення, яке може бути оскаржено до Верховного Суду у порядку, встановленому процесуальним законом (ч. 20 ст. 79 Закону). Підставами оскарження та скасування такого рішення може бути його недостатня обґрунтованість (ч. 21 ст. 79 Закону).

Таким чином, відповідно до сучасних європейських стандартів в Україні удосконалюється конституційно-правове регулювання конкурсним добором суддів судів загальної юрисдикції: законодавством визначені нові підвищені критерії добору суддів, здійснюється деполітизація цього процесу, вдосконалюється його процедура. Новий порядок проведення конкурсу і призначення суддів на практиці втілюється складно. І все ж він сприятиме зміцненню корпусу професійних суддів і реалізації громадянам свого невід'ємного права на справедливий суд.

1. *Основні* принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та

13 грудня 1985 р. **2.** *Бангалорські* принципи поведінки суддів від 19.05.2006 року, схвалені Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27.07.2006 р. № 2006/23. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> **3.** *Європейська* хартія про Закон «Про статус суддів» від 10.07.1998 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_236 **4.** *Рекомендація* № R (94) 12 Комітету Міністрів Ради Європи (994_323) «Незалежність, дієвість та роль суддів», ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 518-ому засіданні заступників міністрів 13.10.1994 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> **5.** *Рекомендація* CM/Res (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухваленій Комітетом Міністрів Ради Європи 17.11.2010 р. на 1098 засіданні заступників міністрів. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> **6.** *Висновок* № 10 (2007) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо судової ради на службі суспільства, схвалений 23.11.2007 р. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_10_2007.pdf **7.** *Проміжний* висновок № 803/2015 щодо запропонованих змін до Конституції України в частині правосуддя: Венеціанська комісія, 24.07.2015 р. URL: https://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/promi_visnovok.pdf **8.** *Конституція* України від 28.06.1996р. із змінами, внесеними згідно із Законами // ВВР України. 1996. № 30. Ст. 141. **9.** *Про судоустрій* і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 року № 1402-VIII // ВВР України. 2016. № 31. Ст. 545. **10.** *Положення* про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді: Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 02.11.2016 року № 141/зп-16. URL: https://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/provedennia_konkursu.pdf **11.** *Про Вищу* раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. №1800-VIII // ВВР України. 2017. № 7-8. Ст. 50. **12.** *Про призначення* суддів Верховного Суду: Указ Президента України від 10.11.2017 року №357/2017. URL: <https://www.president.gov.ua> **13.** *Проміжний* висновок № 803/2015 щодо запропонованих змін до Конституції України в частині правосуддя: Венеціанська комісія, 24.07.2015 р. URL: <https://vkksu.gov.ua>

Rudyk Petro. Modernization of constitutional legislative regulation for competitive selection of general jurisdiction judges within the context of contemporary European standards

One of the prominent places to further restore the people's trust to judicial power has to be occupied by renovation of judge corpus in accordance with international and European standards. Comprehension of these standards and their implementation into practical activity in Ukraine is of crucial importance. Therefore, modernization of constitutional-legislative regulation of competitive selection of judges within European context requires the special research, which became the objectives of this article.

The analysis of the statements of international and European documents and recommendation by Venetian Committee concerning the project of implementation the changes into Ukrainian Constitution (in the part of justice) evidences the growth of requirements to judicial power in general and to judges particularly (including their selection and destination). For instance, the 'Basic Principles on the Independence of the Judiciary' and 'Bangalore Principles of Judicial Conduct,' approved by UN resolutions, tell that the people's trust to judicial system and the authority of the latter depends, first of all, on the quality of judges' work, their following the standards of ethical behavior, principles of independence, objectiveness, honesty and probity, equal attitude to all of the sides of the court, competence, diligence etc. According to European Chart on the Law of the Judges' Status, the law should provide competence, independence and non-pretention on courts and separate judges, and set up the circumstances to be the obstacle for the candidate's destination to the post of a judge. Such a law should not contain the statements and procedures which may shake the trust to aforesaid qualities. These requirements to the law are believed to consider wholly in the work conducted preparing the changes into Ukrainian Constitution in the part of justice, the organization of the courts and the status of judges (approved by the Parliament on the 2nd of June, 2016). They directly deal with competitive selection of judges and have already found their usage in formation of Supreme Court of Ukraine.

Renovated «Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities» mentions in its Appendix: any decision about the selection of judges and their further career must be based on objective criteria primarily determined by either the law or the authorities. What is more, taking such decisions must be defined by the judge's merits, regarding the qualification, skills and potential necessary to resolve any affair with application of the law. Meanwhile, the noticed recommendation became a development for «The Opinion no.10 (2007) of the Consultative Council of European Judges (CCJE) to the attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the Council for the Judiciary at the service of society» on the importance of creating the independent state institution whose purpose is to balance the executive, legislative, and judicial branches of power. This institution must be ruled with supremacy of the law, guarantee the independence of judicial system and the separate judges, and have the combined representation with the majority of judges or even consist wholly of judges to be selected by other judges. One of its primary plenipotentiaries is the transparency of judges' selection, destination, and career. The statements of all of the mentioned documents are thought to be the basics for preparation and implementation of the law «About the Supreme Council of Justice,» which would benefit the de-politization of the process to select judges.

According to European standards of the quality of judges, the age census for the candidate to the post of a judge is increased to 25...30 years old, and the stage of one's professional activity to 3...5 years. These factors are defined by the changes into Ukrainian Constitution and into the law about organization of the court and status of judges. The criteria of qualification for the judge became competency (personal, social, and professional), professional ethics and honesty, the ability to gain one's own professional level and to conduct the court in the proper level institution. The order of the judge's destination got changed as well. The competitive selection of a judge (with all of the procedures inscribed in the new normative documents) was implemented instead of the first destination of the professional judge by the President of Ukraine with further election of other judges by the Supreme Rada of Ukraine for the unlimited term. This approach was approved by Venetian Committee.

Keywords: modernization, constitutional-legislative regulation, competitive selection of judges, procedure, implementation.

УДК 342.7

В. В. СМЕТАНА

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Розглядаються актуальні проблеми усталення комплексної методології формування теоретико-методологічних основ правозахисної діяльності місцевого самоврядування як елемента системи захисту прав і свобод людини і громадянина.

Ключові слова: *права і свободи людини, місцеве самоврядування, територіальна громада, муніципальні права, методологія, метод.*

Сметана В. В. Методология исследования правозащитной деятельности в сфере местного самоуправления

Рассматриваются актуальные проблемы разработки комплексной методологии формирования теоретико-методологических основ правоза-